

κοῦ τούτου διασήμου, ἐρχόμενος συγχρότως ὑγείαν σιδηρῶν καὶ μακροχρόνιον ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἀκαδημίας καὶ πρὸς συνέχισιν τῆς πολυτίμου συμβολῆς σας εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐνδόξου ναυτικῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ Κ. ΣΩΚΡ. ΚΟΥΓΕΑ

Μετὰ τὸν χαιρετισμὸν τοῦ Προέδρου, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Σωκρ. Κουγέας προσεφώνησε κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου τὸν κ. Δημ. Φωκᾶν ὡς ἑξῆς.

Κύριε Ἀκαδημαϊκέ,

Μοῦ προξενεῖ μεγάλην χαρὰν καὶ μεγάλην τιμὴν ἡ ἐντολὴ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς Συγκλήτου, ὅπως, συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 22 τοῦ Κανονισμοῦ, Σᾶς προσφωνήσω κατὰ τὴν σημερινὴν ἐπίσημον ὑποδοχὴν σας εἰς τὴν Ἀκαδημίαν.

Ἡ τιμὴ αὐτὴ μοῦ δίδεται, ὄχι διότι ἔχω ἐγὼ σχέσιν τινὰ μὲ τὰς πολεμικὰς ἐπιστήμας, τὰς ὁποίας καλεῖσθε νὰ ἐκπροσωπήσετε εἰς τὴν Ἀκαδημίαν, ἀλλὰ διότι Σεῖς, Κύριε Ναύαρχε, πλὴν τῆς ἀφοσιώσεώς σας εἰς τὸ κράτος τοῦ Ποσειδῶνος καὶ εἰς τὴν τέχνην τοῦ Ἄρεως, ὑπήρξατε θιασώτης καὶ τῆς Κλειοῦς, τῆς Μούσης τῆς Ἱστορίας, εἰς τῆς ὁποίας τὸν ραὸν ἀπὸ νεανικῆς ἡλικίας εὐδοκίμως διακονεῖτε.

Ἄν, ἀνατρέχων εἰς τὰ «Κεφαλληνιακὰ Σύμμεικτα» τοῦ Ἡλίου Τσιτσέλη, ὅπου παρελαύνει σειρὰ Κεφαλλήνων ναυτικῶν Φωκάδων, ἀπὸ τοῦ περιφήμου ἐκείνου θαλασσοπόρου καὶ ὠκεανογράφου τοῦ 16ου αἰῶνος Ἰωάννου Φωκᾶ μέχρι τοῦ διακριθέντος κατὰ τὸ 1821 εἰς τὴν πολιορκίαν τῆς Μεθώνης πλοιάρχου Διονυσίου Φωκᾶ, δὲν κατορθώνω νὰ ἀνιχνεύσω τὸν θαλασσινὸν πρόγονον, εἰς τοῦ ὁποίου τὸ κληρονομικὸν κύτταρον θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποδοθῆ ἢ πρὸς τὸ ναυτικὸν κλίσις σας, ὅμως εἰκάζω τὴν πηγὴν ἐξ ἧς προῆλθεν ἢ πρὸς τὴν Ἱστορίαν καὶ τὰ Γράμματα ἀγάπη σας. Πιστεύω ὅτι δὲν σφάλλομαι, ἂν ἰσχυρισθῶ ὅτι εὐρίσκεται αὕτη εἰς τὸ οἰκογενειακὸν καὶ τὸ συγγενικὸν περιβάλλον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἀνετράφητε.

Ὁ πατέρας σας, τὸν ὁποῖον εὐτύχησα νὰ γνωρίσω κατὰ τὰ νεανικά μου χρόνια εἰς τὸ σπίτι τοῦ διδασκάλου καὶ πατρικοῦ μου φίλου Νικολάου Πολίτη, πὸν ἦτο παραπλεύρως τοῦ δικοῦ σας εἰς τὴν ὁδὸν Ἁγίου Κωνσταντίνου, ἀσκῶν εὐδοκίμως καὶ φιλανθρωπῶς τὴν ἱερὰν τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐπιστήμην, ἦτο ὁ «*doctus medicus*» ἐνὸς ἐκλεκτοῦ ὀμίλου λογίων. Μαζὶ μὲ τὸν θεῖον σας Σπυριδῶνα Σακελλαρόπουλον, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο μόνον ὁ σοφὸς τοῦ Πανεπιστημίου λατινιστῆς, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐμπνευσμένος τῶν νεοελληνικῶν Γραμμάτων φίλος, ὁ τακτικὸς τῶν Βουτσιαίων καὶ τῶν Λαοσαρείων ποιητικῶν ἀγώνων κριτῆς καὶ εἰσηγητῆς, ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἦσαν μέλη μᾶς ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ἀγγέλου Βλάχου φιλολογικῆς συντροφίᾶς, ἦτις, περιλαμ-

βάνουσα άνδρας ώς ό Νικόλαος Πολίτης, ό Σπυρίδων Λάμπρος, ό Μίνως Λάππας, ό Ίωάννης Σβορώνος, ό Δημήτριος Κακλαμάνος, ό Δημήτριος Βεργαράκης, όσάκις ήτο παρeπίδημος έν Ἀθήναις, είχεν άποκληθῆ τότε μικρά περιπατητική Ἀκαδημία, ήτις συνεδριάζουσα εις τακτάς ήμέρας τῆς έβδομάδος παρά τό Στάδιον και τά κρoάσπεδα τοῦ Ἀρδητιοῦ, συνεζήτει τά εκάστοτε επίκαιρα πνευματικά θέματα τῆς χώρας και τῆς εποχῆς.

Είς τήν πνευματικήν εκείνην οικογενειακήν και συγγενικήν ατμόσφαιραν πρέπει νά αναζητηθῆ ή καλλιέργεια τῶν ιστορικῶν σας ενδιαφερόντων, τά όποία εκδηλώνονται γόνιμα και άδρά, εὐθύς εις τήν άρχήν τῆς έν τῶ πολεμικῶ ναυτικῶ σταδιοδρομίας σας, ήτις είχατε τήν εξαιρετικήν τύχην νά συμπέση πρὸς τήν ένδοξον δρᾶσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ Στόλου, τό 1912 πρὸ τοῦ Ἑλλησπόντου και τό 1919 εις τήν Σμύρνην και τήν Κωνσταντινούπολιν.

Αί χρονογραφικαί πληροφορίαι, τὰς όποίας με τόσην λιτότητα και μετριοφροσύνην μᾶς παρέχετε εις τό Ὑπόμνημά σας περὶ τῆς ναυτικῆς ύπηρεσίας σας κατά τὰς ένδόξους εκείνας ήμέρας τῆς νεωτέρας εθνικῆς μας Ιστορίας, μᾶς δίδει, κύριε Ναύαρχε, άφορμήν νά εκτιμήσωμεν τὰς εξαιρετικάς ιστορικὰς στιγμάς, τὰς όποίας εξήσατε κατά τήν εκτέλεσιν τῶν πρώτων ναυτικῶν σας ύπηρεσιῶν.

Με τήν πληροφορίαν ότι ώς νεαρός άνθυποπλοίαρχος και άρχηγός πυροβολείου ἐπὶ τοῦ θωρηκτοῦ «Υδρα» έπολεμήσατε εις τήν ναυμαχίαν τῆς Ἑλλης, ήμποροῦμεν διά τῆς φαντασίας νά αναλογισθῶμεν και νά παρακολουθῶμεν τήν ιλιγγιώδη εναλλαγὴν τῶν αισθημάτων πὸν θά εδοκιμάσατε κατά τήν ιστορικήν ήμέραν τῆς 3ης Δεκεμβρίου τοῦ 1912. Τὸ ρῆγος τῆς συγκινήσεως πὸν θά αισθανθήκατε τό πρῶτί, όταν τά έγερτήρια πολεμικά σαλπίσματα εδόνουν τοὺς αἰθέρας τῆς Ἑλλης και τῆς Ἀῆμου και όταν μετεδίδοτο τό ιστορικὸν σῆμα τοῦ ήρωικοῦ ναύαρχου: «Με τήν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ και τὰς εὐχὰς τοῦ Βασιλέως μας πλέω μεθ' ὀρμῆς ακαθέκτου και με πεποίθησιν εις τήν νίκην εναντίον τοῦ εχθροῦ τοῦ Γένους», σῆμα πὸν ήρχετο νά ξαναζωντανεύσῃ ὕστερ' ἀπὸ 23 αἰῶνας τό «ὦ παῖδες Ἑλλήνων ἴτε, έλευθεροῦτε πατρίδα, νῦν ὑπὲρ πάντων άγῶν» τοῦ Αἰσχύλου. Τήν άγωνίαν πὸν θά αντιμετώπισατε κατά τήν διάρκειαν τῆς ναυμαχίας, ὄρθιος και άγρυπνος επάνω ἀπὸ τὰς ὀμοχειρίας τοῦ πυροβολείου σας, και τήν άγαλλίασιν τοῦ θριάμβου, όταν εις τό τέλος εβλέπατε, τὸν μὲν εχθρικὸν στόλον νά ανακροῦν πρῦμναν ήτημένος διά τό έλλησπόντιον καταφύγιόν του, τήν δὲ θεάν Νίκην, νά άπλώνῃ τὰ φτερά της επάνω ἀπὸ τήν ελληνικήν ναυαρχίδα.

Τὸ τί αισθανθήκατε κατά τήν 2αν Μαΐου τοῦ 1919, όταν ύπηρετῶν ώς Α' Ὑποπλοίαρχος ἐπὶ τοῦ θωρηκτοῦ «Ἀῆμος», ελάβατε ἀπὸ τὸν Ἀρχηγὸν τοῦ Στόλου τήν τιμητικήν έντολήν, ὅπως αποβιβασθῆτε πρῶτος εις τήν Σμύρνην ώς διοικητῆς

τοῦ ναυτικοῦ ἀγήματος πὸν θὰ ἔφερε τὸ χαρμόσυνον μῆνυμα τῆς ἐλευθερίας εἰς τὴν ἑλληνικὴν Ἰωνίαν, δὲν μᾶς χρειάζεται ἢ φαντασία διὰ νὰ τὸ ἀναλογοισθῶμεν. Μᾶς τὸ περιγράφετε ὁ ἴδιος μὲ τὸν πατριωτικὸν σας παλμὸν καὶ μὲ τὴν ἀβρότητα τοῦ ὕφους, ἣτις χαρακτηρίζει τὸν γραπτὸν σας λόγον, εἰς πρόσφατον ἄρθρον, δημοσιευθὲν τὸν περασμένον Μαῖον ἐπὶ τῇ ἐφειτηῇ ἐπιτείῳ εἰς τὴν «Μικρασιατικὴν Ἠχώ», τὴν μικρὰν αὐτὴν μηνιαίαν ἐφημερίδα τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐνώσεως τῶν Σμυρναίων, ἣτις ἔχει ἀποβῆ ἢ πραγματικὴ ἢ ἡχὼ τῶν νοσταλγικῶν ἀναμνήσεων τοῦ ξεροζωμένου ἀπὸ τὰς ἐστίας τοῦ ἑλληνικοῦ κόσμου τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Καὶ ἀφοῦ περιγράφετε εἰς τὸ ἄρθρον σας τὰς σκηρὰς τῆς χαρᾶς καὶ τοῦ θριάμβου πὸν ἐξετυλίχθησαν κατὰ τὴν ἀνοιξιάτικην ἐκείνην ἡμέραν τοῦ Μαΐου τοῦ 1919 εἰς τὴν προκυμαίαν τῆς Σμύρνης μὲ τὴν παρουσίαν τοῦ ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου εὐλογοῦντος τὴν κυανόλευκον καὶ γονυκλινωῶς ἀναπέμποντος τῇ «Υπερμάχῳ Στρατηγῷ τὰ ἐπὶ τῇ λυτρώσει τῶν δεινῶν εὐχαριστήρια», σταματᾶτε τὴν ἀνάμνησίν σας εἰς τὸ θριαμβευτικὸν αὐτὸ σημεῖον μὲ μίαν σειρὰν ἀποσιωπητικῶν πὸν εἶναι ἀποσιωπητικὰ τοῦ πόνου καὶ τῆς ὀδύνης, καὶ κλείνετε τὸ ἄρθρον σας μὲ τὴν μεμψίμοιρον κατακλείδα: «Ἄς μὴ εἶχεν, ἀλήθεια, τέλος τὸ γαλάζιο ὄνειρον», πὸν ἐκφράζει καὶ αὐτὴ τὸν πόνον, ὄχι μόνον τὸν ἰδικὸν σας, ἀλλὰ τὸν βαθυτάτον πανελλήνιον πόνον διὰ τὴν (ἀλλοίμονον!) τόσον σύντομον διάρκειαν τοῦ «γαλάζιου» ἐκείνου ὄνειρου...

Ὅπως εἰς τὸν Ἡρόδοτον, ὅστις ἐπεδόθη εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν Μηδικῶν, «ἵνα μὴ ἔργα μεγάλα καὶ θαυμαστά τῶ χρόνῳ ἐξίτηλα γένηται», ἔτσι καὶ εἰς ἐσᾶς, κύριε Ναύαρχε, διὰ τὰ μεγάλα ναυτικὰ γεγονότα τῆς ἐνδόξου ἐκείνης ἐποχῆς, τὰ ὁποῖα ἐξήσατε μετέχων αὐτῶν ἐνεργῶς καὶ εἰς τὴν πρώτην πάντοτε γραμμὴν, ἐγεννήθη ὁ ἱερός ζῆλος, ὅπως ἀπαθανάτισε ταῦτα διὰ τῆς ἱστορίας. Τὰ γεγονότα αὐτὰ εἶχατε τὴν ψύχραιμον ἔμπνευσιν νὰ σημειώσετε κατὰ χρονολογικὴν διαδοχὴν ὑπὸ τὸν Ἡσιόδειον τίτλον «Ἔργα καὶ Ἡμέραι». Καὶ ὅταν εἰσήγησε τὸ πολεμικὸ κανόνι τοῦ γεαροῦ ἀξιωματικοῦ, ἐπήρατε ἀργότερα τὸ εἰρηνικὸ κοντύλι τοῦ ὠρίμου ναυτικοῦ ἱστορικοῦ συγγραφέως, διὰ νὰ μᾶς δώσετε ἔργα σπουδαῖα, ἱκανὰ νὰ τιμήσουν, ὄχι μόνον τὸν συγγραφέα ἀλλὰ καὶ τὸ ἑλληνικὸν ναυτικόν, καὶ τὴν Ἑλλάδα.

Ἡ ἐμπειρία καὶ ἡ μεθοδικότης μεθ' ἧς προβαίνετε εἰς τὸ ἐρευνητικὸν σας ἔργον προκαλεῖ τὴν κατάπληξιν τῶν ἐπιστημόνων. Μὲ τὴν πρωτοβουλίαν σας καὶ μὲ τὴν ἐνέργειάν σας ἰδρύεται τὸ 1915 ὑπὸ τοῦ Γεν. Ναυτικοῦ Ἐπιτελείου «Τμῆμα Ἱστορικῶν Ἐργασιῶν» καὶ ναυτικὸν περιοδικόν, ἢ «Ναυτικὴ Ἐπιθεώρησις», ἀμφότερα δὲ τίθενται ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν σας, ἀναγνωρίζομένης ἐπισήμως τῆς εἰς τὴν ναυτικὴν ἱστορίαν ἐπιδόσεώς σας.

Τοῦ ἀξιολόγου τούτου περιοδικοῦ, διὰ τοῦ ὁποίου διεφωτίσθησαν καὶ διαφωτίζονται πλεῖστα ζητήματα τῆς ναυτικῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος, εἶχατε τὴν χαρὰν καὶ

τὴν ἱκανοποίησιν νὰ ἐορτάσετε πρὸ 5 ἐτῶν τὸ τεσσαρακονταετήριον ἰωβηλαῖον δι' ὠ-
ραίου ἐν αὐτῷ ἄρθρῳ, εἰς τὸ ὁποῖον ὅμως, ἄς μοῦ ἐπιπραπῆ νὰ παρατηρήσω, ὅτι ἡ
μεγάλη μετριοφροσύνη σᾶς ὠδήγησεν εἰς μικρὰν ἀνακρίβειαν. Κατατάσσετε δηλαδὴ
τὸν ἑαυτὸν σας μεταξὺ τῶν κατὰ πληθυντικὸν ἀριθμὸν γονέων καὶ θεμελιωτῶν τῆς
«Ναυτικῆς Ἐπιθεωρήσεως», ἐνῶ εἶναι πανθομολογούμενον ὅτι εἰς ὑμᾶς ἀνήκει καὶ
ἡ πατρότης καὶ ἡ θεμελίωσις τοῦ λαμπροῦ τούτου περιοδικοῦ.

Ἐνταυτῇ καὶ γόνιμος ἐμφανίζεται εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ἡ ἐρευνητικὴ σας ἐργα-
σία. Βυθισμένος εἰς τὰ κοινοτοβριθῆ Ἀρχεῖα τῆς πρωτογόνου ναυτικῆς ὑπηρεσίας
τοῦ ἀρτισυστάτου ἑλευθέρου Κράτους, μόνος μὲ βοήθον ἓνα ναύτην, ἀνασύρετε ἐξ
αὐτῶν τὰ τιμημένα ναυτικὰ λείψανα τοῦ Ἀγῶνος, εἴτε εἰς ὀνόματα ἡρωικῶν ναυμά-
χων εὐρίσκατε ταῦτα, εἴτε εἰς ὀνόματα ἐνδόξων караβιῶν, τὰ ὁποῖα διὰ τῶν ναυτι-
κῶν των κατορθωμάτων εἶχαν λαμπρύνει τὰς ἑλληνικὰς θαλάσσας. Καρπὸς δὲ ἀδρός
τῆς ἐργασίας ταύτης εἶναι τὰ «Χρονικὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Β. Ναυτικοῦ 1833-1873»,
βιβλίον, τὸ ὁποῖον, παρὰ τὸν μετριοφρονα τίτλον τῶν «Χρονικῶν», εἶναι ἀξιόλογον
συνθετικὸν ἱστορικὸν ἔργον, τὸ ὁποῖον χαρακτηρίζει ἱστορικὴ ἀκρίβεια καὶ ἀριτία ἐπι-
στημονικὴ μέθοδος. Ὅθεν δικαίως, πλὴν τῶν ἐξαιρέτως ἐπαινετικῶν κρίσεων, τῶν
ὁποίων ἔτυχεν ἐκδοθέν, ἠξιώθη τοῦτο τὸ 1923 καὶ τοῦ Οἰκονομείου Βραβείου τῆς
Τεργέστης, τὸ ὁποῖον εἰς λόγον ἀξίας ἠθικῆς τε καὶ ὑλικῆς, ἐθεωρεῖτο ἐν Ἑλλάδι
μέχρι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, «*mutatis mutandis*», τὸ ἑλληνικὸν *Nobel*.

Ὡς μοναδικὸν ἐχαρακτηρίσθη καὶ μοναδικὸν πράγματι εἶναι εἰς τὸ εἶδός του
τὸ Λεύκωμα μὲ τὰς εἰκόνας τῶν 12 караβιῶν τοῦ Ἀγῶνος, ὅπου ἡ ζωγραφικὴ χά-
ρις τῶν καλλιγραμμάτων ἑλληνικῶν σκαριῶν ἀμιλλᾶται πρὸς τὴν φραστικὴν κομψότητα
τῶν ἐπεξηγηματικῶν σημειωμάτων καὶ τοῦ προλόγου, ὅπου εἰς ἄβρᾶς καὶ ἄδρᾶς
γραμμὰς μᾶς πληροφορεῖτε πῶς τὰ περίφημα αὐτὰ караβία ἀπὸ ἐμπορικὰ εἰς τὸν
καιρὸν τῆς σκλαβιᾶς, μεταβληθέντα αὐτομάτως εἰς πολεμικὰ κατὰ τὸν Ἀγῶνα τοῦ
21, ἐσελάγισαν μὲ τὴν λάμπην των τὰ ἑλληνικὰ πελάγη, στεφανωμένα ἀπὸ τὴν δόξαν
τῆς ἑλληνικῆς ναυτικῆς ἀρετῆς. Καὶ ἡ ἐργασία αὐτὴ ἔτυχε τοῦ ἐπαίνου τῆς Ἀκαδημίας.

Τὸ ἔργον σας «Ὁ Στόλος τοῦ Αἰγαίου 1912-13», ἐξιστοροῦν τὴν ἐνδοξον
δραῖον τοῦ Ἑλληνικοῦ Στόλου κατὰ τοὺς Βαλκανικοὺς πολέμους, χαρακτηρίζεται
ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν ἐπὶ λέξει ὡς «ἡ ἐπίσημος ἱστορία τῶν ναυτικῶν
γεγονότων, ἥτις ξαναζωντανεῖ τὰς ἐνδόξους ἐκείνας ἡμέρας εἰς τὴν ψυχὴν κάθε
Ἑλληγος ναυτικοῦ καὶ μή».

Ἐπίδειγμα κριτικῆς καὶ μεθόδου διὰ τὴν ἔκδοσιν καὶ τὸν ὑπομνηματισμὸν
ἱστορικῶν ἐγγράφων ἀποτελεῖ ἡ περὶ Ἀσιγγος πραγματεία, ἥτις, βασιζομένη ἐπὶ ἐγ-
γράφων τοῦ Ἀρχείου Μανροκορδάτου καταλλήλως σχολιασθέντων καὶ χρησιμοποιη-
θέντων, διεφώτισε σημαντικὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Βρεταννοῦ πλοιάρχου εἰς τὴν ὁργά-

νωσιν τοῦ ἑλληνικοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ κατὰ τὸ τέλος τοῦ Ἐργῶνος. Κρίνων τὴν μικρὰν αὐτὴν πραγματείαν διακεκριμένος λόγιος τὸ 1947 εἰς τὴν «Ἀγγλοελληνικὴν Ἐπιθεώρησιν» ἔγραφεν: «Ὁ ναύαρχος Φωκᾶς εἶναι σήμερα ἀνεγνωρισμένη αὐθεντία εἰς τὰ πράγματα τῆς νεοελληνικῆς ναυτικῆς ἱστορίας». Ἐπίσημον δὲ τεκμήριον τῆς ἀναγνωρίσεως ταύτης ἀποτελεῖ ἡ ὑπὸ τοῦ Στρατάρχου Παπάγου ἀνάκλησίς σας ἀπὸ τῆς ἐφεδρείας εἰς τὴν ἐνέργειαν καὶ ἡ ἀνάθεσις τῆς συγγραφῆς τῆς πολεμικῆς ἐκθέσεως περὶ τῆς δράσεως τοῦ Β. Ναυτικοῦ κατὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1940 - 1944.

Ἡράκλειος συγγραφικὸς ἄθλος δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ἢ ἐκ 1200 σελίδων δίτομος ἐκθεσις, τὴν ὁποίαν συνετάξατε μόνος ἐντὸς διαιτίας, ἐπικουρούμενος ἀπὸ μικρὸν βοηθητικὸν συνεργεῖον γραφέων. Εἰς τὸ βραχὺ τοῦτο χρονικὸν διάστημα ἐδάμασσετε ὄγκον ἀποτελούμενον ἀπὸ 7300 σελίδας πολεμικῶν ἡμερολογίων καὶ ἀπὸ 110 ὀγκώδεις φακέλους διαφόρων ναυτικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἐπιχειρήσεων. Ἡ μεθοδικὴ κατὰ χρονολογικὴν διαδοχὴν κατὰτάξις τῶν γεγονότων, ἡ προσήλωσις εἰς τὰ ἐπίσημα κείμενα, ὁ σεβασμὸς πρὸς τὴν ἱστορικὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀντικειμενικότης τῆς κρίσεως, ἡ συντομία καὶ ἡ σαφήνεια τῆς ἐκφράσεως, εἶναι αἱ ἀρεταὶ τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον, ὁ μὲν Ὑπουργὸς τῶν Ναυτικῶν, προλογίζων τοῦτο, ἐχαρακτήριζεν ὡς «κτῆμα ἐσαεὶ τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους καὶ τοῦ ἀητιήτου ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ», ἡ δὲ Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ἐβράβευε τὸν συγγραφέα «ἐφ' ᾧ συνέγραψε περισπουδάσιω βιβλίῳ τὴν τε ἀλήθειαν ὁμολογοῦντι καὶ τὴν πάτριον ἱστορίαν προάγοντι».

Ἀνάλογος πρὸς τὴν συγγραφικὴν ὑπῆρξε καὶ ἡ ὑπηρεσιακὴ σας εὐδοκίμησις ἐν τε πολέμῳ καὶ ἐν εἰρήνῃ εἰς τὰς διαφόρους ναυτικὰς, διοικητικὰς καὶ διπλωματικὰς σας ὑπηρεσίας. Διετελέσατε διαδοχικῶς κυβερνήτης τῶν θωρηκτικῶν «Ἀβέρωφ», «Κιλκίς» καὶ «Ἀήμιου», ὡς καὶ ἀρχηγὸς τῶν ἀντιτορπιλικῶν. Τὰ παρᾶλια τῆς Σάμου, τῆς Θράκης, τῆς Προποντίδος, σᾶς ἐγνώρισαν ὡς τὸν ἰδεώδη ναυτικὸν διοικητὴν καὶ τὸν σοφὸν τῆς ἀμύνης αὐτῶν ὀργανωτὴν. Εἰς τὴν Ρουμανίαν ἐμελετήσατε τὰ ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως σπουδαῖα ἑλληνικὰ συμφέροντα καὶ εἰς τὸ Παρίσι ὑπεστηρίξατε ταῦτα ὡς τεχνικὸς σύμβουλος τῆς ὑπὸ τὸν Λάμπρον Κορομηλᾶν διπλωματικῆς ἀποστολῆς, ἧς μετεῖχον τρεῖς πανεπιστημιακοὶ καθηγηταί, ἐξ ὧν οἱ δύο ἔγιναν ὕστερον Ἀκαδημαῖκοί. Ἐξεπροσωπήσατε ἐπαξίως τὴν Ἑλλάδα εἰς τὰ διεθνή συγκοινωνιακὰ συνέδρια τῆς Βαρκελώνης καὶ τῆς Γενεύης καὶ ἐτέθητε ἀρχηγὸς τῆς ἑλληνικῆς στρατιωτικῆς ἀποστολῆς τὸ 1946 εἰς τὴν ἐν Βερολίνῳ διασυμμαχικὴν ἐπιτροπὴν ἐλέγχου. Ὡς Ναυτικὸς Ἀκόλουθος τῶν ἐν Λονδίνῳ καὶ Παρισίοις Πρεσβειῶν καὶ ὡς τεχνικὸς τούτων σύμβουλος μετέσχετε τῶν συζητήσεων εἰς τὴν διάσκεψιν τοῦ ἀφοπλισμοῦ καὶ παρέστητε ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως εἰς δυσχερεῖς μὲ ξένα ναυπηγεῖα διαιτησίας, ἐπιτυχῶν πλήρη ἱκανοποίησιν τῶν ἑλληνικῶν ἀπόψεων. Ὑπήρξατε ὁ προσφιλεῖς ὑπασπιστὴς τοῦ ἐνδόξου Ναυάρχου

Κουντουριώτη. Κατά δὲ τὴν κατοχὴν ἐν ἀδυναμίᾳ νὰ ὑπηρετήσετε ἐνόπλιως τὴν Πατριδα, προσεφέρατε πρὸς αὐτὴν πολύτιμον εἰρηρικὴν ὑπηρεσίαν διὰ τῆς τριετοῦς εἰς τὸν Διεθνῆ Ἐρυθρὸν Σταυρὸν συνεργασίας ὡς Διευθυντῆς τοῦ Ἐλέγχου ἐπιστισμοῦ τῆς Πρωτευούσης.

Ἄλλὰ θὰ ἦτο παράλειψις νὰ μὴ ἐξαρθοῦν παρὰ τὰς ἰκανότητας ταύτας καὶ αἱ διακρίνουσαι ὑμᾶς ἠθικαὶ ἀρεταί. Ἡ σεμνότης τοῦ ἠθους, ἡ εὐθύτης τοῦ χαρακτήρος, τὸ θάρρος τῆς γνώμης, ἡ παρηγοία τοῦ λόγου, εἶναι ἀρεταὶ τιμώμεναι πολὺ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημίαν.

Ἡ ἐπιτυχία τῶν σπουδαίων πρὸς τὴν Πατριδα ἐπαγγελματικῶν ὑπηρεσιῶν καὶ ἡ εὐδοκίμησις εἰς τὰς περὶ τὴν ναυτικὴν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος συγγραφικὰς ἐπιδόσεις, καλλιεργηθεῖσαι εὐστόχως διὰ τῆς χαρακτηριζούσης ὑμᾶς ἀμφιδεξιότητος, σᾶς ἀνοίγουν σήμερα διάπλατα τὰς θύρας τῆς Ἀκαδημίας μὲ τὴν πάνδημον ἀναγνώρισιν τοῦ ἐκλεκτοῦ ἀνωτέρου ἀξιωματικοῦ καὶ τοῦ ἐκλεκτοῦ ἀνωτέρου πνευματικοῦ ἀνθρώπου. Ἡμπορεῖτε, Κύριε, χωρὶς κανένα δισταγμὸν νὰ εἴπετε καὶ σεῖς ὅ,τι εἶπε δι' ἑαυτὸν εἰς τοὺς περιφήμους στίχους τοῦ ὀ ἀρχαῖος ποιητῆς τῆς Πάρου Ἀρχίλοχος :

«Εἰμὶ δ' ἐγὼ θεράπων μὲν Ἐνυαλίῳ ἄνακτος
καὶ Μουσέων ἔρατὸν δῶρον ἐπιστάμενος».

(Ἐπιτηθεὶς μὲν ἐγὼ τὸν πολεμικὸν Ἄρην, μὰ κατέχω καὶ τῶν Μουσῶν τὸ ἐράσιμον δῶρον).

Ἐπὶ τὴν ἀμφίπλευρον ταύτην παρουσίαν, τοῦ ἀξιωματικοῦ καὶ τοῦ συγγραφέως, σᾶς ἐγνώρισα τὸ πρῶτον, ἀγαπητὴ συνάδελφε, πρὸ 33 ἐτῶν, ἀκριβῶς δηλαδὴ πρὸ μιᾶς γενεᾶς, εἰς μίαν ἄλλην ἐπίσημον ἡμέραν. Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς τὸ ὑπενθυμίσω : Ὅταν τὴν 20ῆν Ὀκτωβρίου τοῦ 1927 εἴχαμεν συνέλθει εἰς τὴν μακρινὴν καὶ ἀπόκεντρον παραλίαν τοῦ Ναβαρίνου, θεωροὶ πορτοπόροι καὶ πανηγυρισταὶ τῆς ἑκατονταετηρίδος τῆς φερωνύμου ἱστορικῆς Ναυμαχίας, ἡ διεθνῆς ἐκεῖνη θεωρία ἐβλέπαμεν εἰς τὸ πρόσωπόν σας ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τὸν ὑπερήφανον Κυβερνήτην τοῦ « Ἀβέρωφ », τοῦ θρυλικοῦ πλοίου, τὸ ὁποῖον εἴχατε ὀδηγήσει ἐκεῖ διὰ νὰ λαμπρύνῃ μὲ τὰ κανόνια του, μὲ τὰ ἀγήματά του, μὲ τὴν μουσικὴν του καὶ μὲ τὴν δόξαν του τὴν ἑκατοστὴν ἐπέτειον τοῦ μεγάλου διὰ τὴν Ἑλλάδα καὶ διὰ τὴν Εὐρώπην ἱστορικοῦ γεγονότος, καὶ ἀπὸ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς ἐβλέπαμεν τὸν σοφὸν συγγραφέα τῆς περὶ τῆς Ναυμαχίας τοῦ Ναβαρίνου μελέτης, τῆς ἀξιωθεύσης τοῦ ἐπάθλου τῆς ἀρτιουστάτου τότε Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ἣτις ἐπὶ τῇ ἐγγιζούσῃ ἑκατοστῇ ἐπετείῳ τῆς κοσμοϊστορικῆς Ναυμαχίας εἶχε προκηρύξει μὲ τὸ θέμα τοῦτο ἓνα ἐκ τῶν πρώτων αὐτῆς πνευματικῶν ἀγώνων, στεφανίτην ἅμα καὶ ἀργυρίτην.

Ἀναγγέλλων τὴν βράβευσίν σας ἐκείνην ὁ ἀείμνηστος πρῶτος Γεν. Γραμματεὺς τῆς Ἀκαδημίας καθηγητῆς Μενάρδος κατὰ τὴν πανηγυρικὴν συνεδρίαν τῆς

25ης Μαρτίου τοῦ 1928, ἐξέφραζε τὴν ἐλπίδα ὅτι «ὁ βραβεύομενος συγγραφεὺς θὰ ἀσχοληθῆ καὶ ἐφεξῆς εἰς τὴν παρημελημένην ἱστορίαν τοῦ ἐνδόξου Ἑλληνικοῦ Ναυτικοῦ». Ἡ εἰς τοσοῦτον ἱκανοποιητικὸν βαθμὸν πραγματοποιήσεις τῆς ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου ἐκφρασθείσης τότε ἐλπίδος ἐμπνέει καὶ εἰς ἡμᾶς σήμερον, ὅχι ἀπλῶς νέας ἐλπίδας, ἀλλὰ τὴν ἀκράδαντον πεποίθησιν, ὅτι ἀξιόλογος καὶ πολύτιμος μέλλει νὰ εἶναι ἡ συμβολὴ τοῦ νέου Ἀκαδημαϊκοῦ εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ ἔργου τῆς Ἀκαδημίας.

Καὶ ἄν, Κύριε, ἀνέφερα τὰς συχνὰς ἐπιβραβεύσεις τῶν ἔργων σας ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Ἀκαδημίας, βεβαιωθῆτε ὅτι δὲν τὸ ἔκαμα πρὸς διαφήμισιν. Ἡ διαφήμισις ἀντίκειται καὶ πρὸς τὴν ἰδικὴν σας μετριοφροσύνην καὶ πρὸς τὰς ἰδικὰς μου συνηθείας. Τὸ ἔκαμα μόνον διὰ τὰ ὑπομνήσω μίαν ὅλως σπανίαν καὶ ἐξαιρετικὴν περίπτωσιν: Ὅτι ἡ Ἀκαδημία Ἀθηῶν, ἣτις σᾶς ὑποδέχεται σήμερον ὡς τακτικὸν αὐτῆς μέλος, δὲν σᾶς βλέπει πρῶτην φορὰν εἰς τὴν αἴθουσαν ταύτην, ὅπου κατ' ἐπανάληψιν ἐν πανηγυρικαῖς συνεδρῖαις ἔχει ἐπευφημηθῆ τὸ ὄνομά σας καὶ ἔχει χειροκροτηθῆ ἡ παρουσία σας.

Ἀλλὰ τὸ ὕδωρ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς κλεψύδρας, τὸ ὄρισμένον συνήθως διὰ τὰς προσφωνήσεις, διέρρευσε, καὶ σπεύδω, κύριε συνάδελφε, νὰ σᾶς παραχωρήσω τὸ βῆμα, διότι τὸ ἐκλεκτὸν ἀκροατήριον, τὸ ὁποῖον πληροῖ τόσον ἀσφρυστικῶς ἀπὸ τὴν αἴθουσαν, ἦλθε νὰ ἀκούσῃ τὴν ἰδικὴν σας φωνὴν καὶ τὴν ἰδικὴν σας ὁμιλίαν, ἔχουσαν μάλιστα θέμα τὸ Ἑλληνικὸν Ναυτικόν, ποῦ εἶναι τὸ καύχημα καὶ ἡ δόξα τοῦ Ἑθνους.

Ἀγαπητὴ συνάδελφε, καλωσορίσατε!

*

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ Κ. ΔΗΜ. ΦΩΚΑ

Μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁμιλίας τοῦ κ. Σωκρ. Κουγέα, ὁ Ἀκαδημαϊκὸς κ. Δημ. Φωκάς, παρελθὼν ἐπὶ τὸ βῆμα, ἠὲχαρίστησε, ὡς κατωτέρω, τὴν Ὀλομέλειαν διὰ τὴν ἐκλογὴν του, ὡς καὶ τὸν Πρόεδρον τῆς Ἀκαδημίας κ. Παναγ. Μπρατσιώτην καὶ τὸν Ἀκαδημαϊκὸν κ. Σωκρ. Κουγέα διὰ τὰ λεχθέντα ὑπ' αὐτῶν περὶ τῆς ἐν γένει δράσεώς του, ἐμνήσθη τῶν προκατόχων του, εἶτα δὲ ὠμίλησε μὲ θέμα: «Ἡ δρᾶσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Β. Ναυτικοῦ κατὰ τὸν πόλεμον 1940-1944».

Κύριε Πρόεδρε,

Θερμότητα Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὸν τιμητικὸν χαιρετισμὸν, ποῦ ὑπὸ τὴν ἐπίσημον ἰδιότητά Σας ὡς Πρόεδρου τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηῶν ἠθελήσατε νὰ μοῦ ἀπευθύνατε. Παρακαλῶ νὰ πιστεύσητε ὅτι οἱ εὐγενεῖς καὶ θερμοὶ Σας λόγοι βαθύτατα μὲ συνεκίνησαν. Εὐγνώμονα ἐπίσης αἰσθήματα ὀφείλω νὰ ἐκφράσω πρὸς τὸν δια-